

УДК 001(477)
ББК 72
В 54

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
«Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»: 36 наук.
праць. – Переяслав-Хмельницький, 2015. – Вип. 18. – 412 с.

Рада молодих учених університету

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:
Кочур В.П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України,
ректор ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:
Риш С.М. – кандидат філософських наук, доцент, проректор з наукової роботи
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені
Григорія Сковороди»
Овсієнко Л.М. – кандидат педагогічних наук, доцент
Склярченко О.Б. – кандидат філософських наук, доцент

Матеріали

Кочур В.П.
Рада молодих учених університету
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені
Григорія Сковороди»

XVIII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
«Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»
19-20 листопада 2015 року

Гайдаєнко І.В. – керівник центру університету, секретар Ради молодих учених
університету

Збірник наукових праць

Переяслав-Хмельницький – 2015

УДК 001(477)«19/20»

ББК 72(4 Укр)63

В 54

Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2015. – Вип. 18. – 412 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Коцур В.П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України, ректор ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Рик С.М. – кандидат філософських наук, доцент, проректор з наукової роботи ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

Овсієнко Л.М. – кандидат педагогічних наук, доцент

Скляренко О.Б. – кандидат філологічних наук, доцент

Коцур В.В. – кандидат політичних наук, голова Ради молодих учених університету

Кикоть С.М. – кандидат історичних наук, заступник голови Ради молодих учених університету

Гайдаєнко І.В. – керівник центру усної історії, секретар Ради молодих учених університету

©Рада молодих учених університету
©ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

ПЕДАГОГІКА

Володимир Гоблик, Іван Алмашій

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ ВНЗ У ПРОЦЕСІ
ВИВЧЕННЯ КУРСУ «ЕКОНОМІЧНА ПСИХОЛОГІЯ» 173

Наталія Гордієнко

РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ РОБОТИ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ НАД ЄДИНОЮ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЮ ПРОБЛЕМОЮ 175

Наталія Даль

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ НАВЧАННЯ 178

Яна Дмитренко

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ У ПРОЦЕСІ
ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ 182

Віра Ковальчук

ВЗАЄМОДІЯ ПЕДАГОГІВ ТА БАТЬКІВ У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ 184

Інна Ковпак

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ
ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ПРИСЛІВ'ІВ ТА ПРИКАЗОК НА УРОКАХ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЧИТАННЯ 187

Яна Коцило

МЕТОД ПРОЕКТІВ НА УРОКАХ ПОЗАКЛАСНОГО ЧИТАННЯ
В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ 190

Юрій Краснобокий

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ МОДЕЛЮВАННЯ ДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАДАЧ ІЗ
ЗАГАЛЬНОГО КУРСУ ФІЗИКИ 193

Юлія Лазуткіна

INNOVATIVE APPROACHES IN LEARNING ENGLISH AS A SECOND LANGUAGE 196

Татьяна Овчаренко, Мария Бабицкая

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ
ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ 199

Ігор Пожилов

ПАТРІОТИЗМ ЯК ДУХОВНО-МОРАЛЬНА ЯКІСТЬ
МАЙБУТНЬОГО ОФІЦЕРА 202

Інна Ратинська

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЯК
МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КАТЕГОРІЇ 205

Інна Розі

КРАЄЗНАВЧО-ТУРИСТИЧНА РОБОТА В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ГЕОГРАФІЇ 208

Людмила Романенко

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО
ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ 211

Тетяна Саволюк

АНАЛОГІЯ, ЯК ЗАСІБ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ 214

Надія Стаднік, Людмила Романенко

ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ В НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ 217

Світлана Стецюк

З ДОСВІДУ ЗАСТОСУВАННЯ КРАЄЗНАВСТВА
У ДНЗ «РЖИЩІВСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ ЛІЦЕЙ» 220

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ ВНЗ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ «ЕКОНОМІЧНА ПСИХОЛОГІЯ»

Актуальність. У сучасній педагогічній науці одною з ключових проблем є розвиток екологічної культури студентів вищого навчального закладу при підготовці майбутніх фахівців різних спеціальностей. Частковим вирішенням проблеми може стати формування інформаційної, мотиваційно-ціннісної та поведінково-діяльнійної компоненти екологічної культури на практичних заняттях та самостійній роботі студента з дисципліни «Економічна психологія». Тому виникає необхідність доповнення теоретичного курсу даної дисципліни екологічною складовою, що дозволить підвищити рівень екологічної культури студентської молоді.

Огляд літератури. Дидактичні проблеми і перспективи використання інформаційних технологій у навчанні досліджувала І. В. Роберт; теоретичні основи феномену екологічної культури В. М. Логвиненко. Формуванням екологічної культури молоді висвітлено у працях С. Дерябо, І. Зверєва, Б. Ліхачова, В. Паньова, В. Ясвіна. Проблеми екологічного виховання молоді у працях Гаць Я. М., Хвіст В. О., Дідков О. О.

Мета. Розглянути доцільність доповнення теоретичного курсу дисципліни «Економічна психологія» екологічною складовою, яка б висвітлювала взаємодію в системі «людина-природа», що дозволить підвищити рівень екологічної культури студентської молоді.

Викладення основного матеріалу.

Культура екологічна – культура всіх видів людської діяльності, так чи інакше пов'язаних з пізнанням, освоєнням і перетворенням природи; складається із знання та розуміння екологічних нормативів, усвідомлення необхідності їх виконання, формування почуття громадянської відповідальності за долю природи, розробки природоохоронних заходів та безпосередньої участі в їх проведенні. Вона є складовою частиною світової культури, в якій властиве глибоке і загальне усвідомлення важливості сучасних екологічних проблем у житті і майбутньому розвитку людства. Свідоме засвоєння й оволодіння екологічною культурою має розпочатись з дитинства, одночасно з засвоєнням положень загальної культури [2, с. 255].

В основу реалізації екологоспрямованої освіти, а саме формування екологічної культури молоді покладені три компоненти [1, с. 10]:

- інформаційний;
- мотиваційно-ціннісний;
- поведінково-діяльнійний.

Цілі курсу «Економічна психологія» – формування у студенті теми знань системи знань про психологічні явища у економіці, надання їм практичної спрямованості та вміння використовувати їх у практичній діяльності.

Завдання викладача, реалізація яких забезпечить досягнення цієї мети, є:

- ознайомити студентів з теоретико-методологічними проблемами економічної психології;
- поглибити знання студентів з психології підприємства;
- сформувати системне уявлення про економічну модель людини в економічних теоріях;
- виробити у студентів уміння аналізувати економічні явища на різних рівнях соціального життя суспільства;
- формувати у студентів навички діяти відповідно своїх професійних обов'язків у конкретних ситуаціях; уміння використовувати набуті знання у практичній професійній діяльності;

Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку

- виховувати у студентів науковий світогляд, політичну свідомість, прагнення до постійного самовдосконалення і творчості;»

Структура дисципліни «Економічна психологія» за навчально-методичними планами має вигляд:

- Тема 1. Економічна психологія: еволюція, роль і місце в суспільстві.
- Тема 2. Економічна свідомість ставлення людей до власності.
- Тема 3. Фінансова психологія.
- Тема 4. Психологія споживання. Поведінка споживача.
- Тема 5. Загальні засади психології підприємництва.
- Тема 6. Психологія особистості підприємця. Типи підприємців.
- Тема 7. Психологія підприємницької діяльності.
- Тема 8. Психологія підприємницької організації.
- Тема 9. Психологія управління рекламною діяльністю.

Алгоритм втілення екологічної складової щодо формування екологічної культури студентів Мукачівського державного університету на пряму підготовки «Фінанси і кредит» та «Практична психологія» до теоретичного курсу «Економічна психологія» складає:

I. Висвітлення інформаційної компоненти.

II. Формування ціннісного ставлення студентської молоді до природи на семінарських. Перетворення соціальних норм, ідеалів на особистісні принципи життєдіяльності.

III. Формування системи «Екологічно відповідна поведінка і діяльність» у ході виконання самостійної роботи студента. (Результат представляється відеоматеріалом, як зразок екологічно відповідної поведінки і діяльності).

Основним завданням викладача у реалізації алгоритму втілення екологічної складової є внесені проблемні питання економічної психології з екологічною складовою в тематику практичних занять та самостійної роботи студентів, а саме: бесіди, вправи, презентації тощо.

Приклади вправ, завдань, ситуацій до деяких тем курсу дисципліни «Економічна психологія».

Тема. Економічна свідомість ставлення людей до власності.

Вправа-гра «Ставлення до власності».

Занотуйте негативні спогади на листок паперу, які вам доводилось бачити щодо ставлення людей до своєї власності (поле, сад, город) та вкиньте у скриньку. Потім по-черзі витягуючи один із спогадів спробуйте стати «Адвокатом природи» та переконати власника змінити своє ставлення до поля, саду чи городу.

Тема. Психологія споживання. Поведінка споживача.

Завдання для самостійної роботи студентів. Підберіть фрагменти відомих фільмів, де б було висвітлено модель поведінки та діяльності щодо альтернативних джерел задоволення своїх потреб.

Вправа-гра. Кожен з присутніх, по черзі моделює поведінку керівника підприємства («скнари»), у ситуації, де інженер цього ж підприємства просить замінити сажеві фільтри на котельнях.

Тема. Загальні засади психології підприємництва.

Ситуація. Чи можна віднести директора підприємства до розряду професіональних керівників, якщо з метою економії ресурсів на деревообробному підприємстві відходи деревини спалюють в печі, замість того, щоб відправити ці ж відходи на вторинну переробку з подальшим виготовленням дерево-опілкових плит. Причиною такої дії керівника є збільшення витрат на транспортування в порівнянні з спалюванням. Обґрунтуйте свої висновки. Вкажіть резерви успіху, які не використовує даний керівник підприємства.

Тема. Психологія підприємницької діяльності.

Вправа. В народі поширена думка: «Директор покликаний бути керівником, який покладається не на свою владу, а на допомогу і консолідацію підлеглих, він не шукає «цапа відбувайла», а показує як треба діяти у складних ситуаціях». Наведіть приклад у системі «Підприємство-природа», беручи до уваги вищезгадану думку.

Тема. Психологія управління рекламною діяльністю.

Вправа. Придумайте приклади рекламних девізів нафтопереробних підприємств, які спрямовані на захист довкілля.

Критерієм досягнення виховних цілей щодо формування екологічної культури студентської молоді вищого начального закладу даним методом є можливість студентом моделювати екологічноприйнятну поведінку і діяльність як приклад, беручи до уваги найкращі зразки досягнуті людством на даному етапі розвитку.

Даний підхід по формуванні екологічної культури студентської молоді вищого навчального закладу дозволяє більш ефективно застосовувати психолого-педагогічні технології з екологічною метою. Перевага його в тому, що визначається пріоритетні психолого-педагогічні напрями у формуванні тих новоутворень природовідповідної взаємодії, які важливі насамперед у даній місцевості чи регіоні (при формуванні вправ, завдань тощо викладач враховує особливості навколишнього середовища регіону). Це в свою чергу дозволяє створити динамічну «Систему по формуванню екологічної культури особистості», при цьому діагностуючи відносно малі групи студентської молоді.

В подальшому, для вдосконалення даного підходу у формуванні екологічної культури молоді, необхідно систематизувати діагностичний інструментарій по визначенню рівня екологічної культури молоді (особливу увагу приділяючи поведінково-діяльнісній компоненті); психолого-педагогічним, соціологічним методам (як допоміжним) у формуванні вибірки, які б дали можливість якомога достовірніше відобразити існуючу «картину» рівня сформованої екологічної культури студентської молоді.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Алмашій І. І. Особливості формування екологічної культури молоді природоцентричного типу в діяльності громадських організацій / І. І. Алмашій // Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія «Педагогіка. Соціальна робота», 2014. – №30. – С.9-13.

2. Мусієнко М. М. Екологія. Охорона природи: Словник-довідник / М. М. Мусієнко, В. В. Серебряков – К.: Т-во «Знання», КОО, 2007. – 624 с.

*Наталія Гордієнко
(Ржищів)*

РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ РОБОТИ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ НАД ЄДИНОЮ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЮ ПРОБЛЕМОЮ

Організація методичної роботи педагогів навчального закладу над науково-методичною проблемою – найефективніший шлях трансформації педагогічної ідеї в практику, об'єднавча сила у педагогічних колективах, яка допомагає переорієнтуватися на новий підхід в організації навчально-виховного процесу, суть якого зводиться до створення умов для розвитку, саморозвитку та самореалізації особистості педагогічного працівника із відповідними компетентностями [2, 3]. Завдання, визначені державними освітянськими документами щодо удосконалення управління навчальними закладами, неможливо реалізувати без трансформації ідей науки та впровадження інноваційних технологій навчання та виховання. Організацію роботи над науково-методичною проблемою необхідно розглядати під кутом системного підходу. Тоді буде відповідний позитивний результат [4].

Педагогічний колектив Державного навчального закладу «Ржищівський професійний ліцей» працює над єдиною методичною проблемою «Особистісно-професійний розвиток і саморозвиток педагога і учня» четвертий рік і впроваджує на цьому етапі досвід реалізації методичної ідеї та рекомендацій творчих груп.

Науково – методична робота ліцею передбачає такі етапи: